

Beoordeling van mogelijke gevolgen van het afsteken van vuurwerk op twee locaties nabij Natura 2000-gebieden in Overijssel

Beoordeling van mogelijke gevolgen van het afsteken van vuurwerk op twee locaties nabij Natura 2000-gebieden in Overijssel.

SOVON-informatierapport 2009-04
Deze notitie is opgesteld op verzoek van
Provincie Overijssel

COLOFON

Dit rapport is samengesteld in opdracht van de Provincie Overijssel

© SOVON Vogelonderzoek Nederland 2009

Foto's omslag: Harvey van Diek (vuurwerk) & Peter Eekelder (Kwartelkoning en Kolganzen op slaappleats)

SOVON Vogelonderzoek Nederland
Rijksstraatweg 178
6573 DG Beek-Ubbergen
e-mail: info@sovon.nl

Wijze van citeren: SOVON Vogelonderzoek Nederland. Beoordeling van mogelijke gevolgen van het afsteken van vuurwerk op twee locaties nabij Natura 2000-gebieden in Overijssel. SOVON-informatierapport 2009-04. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOVON en/of Provincie Overijssel.

Inhoudsopgave

<i>1. Inleiding</i>	5
1.1. <i>Achtergrond</i>	5
1.2. <i>Vuurwerkevenementen</i>	5
1.3. <i>Natuurwetgeving</i>	6
1.4. <i>Instandhoudingsdoelstellingen betrokken gebieden</i>	6
<i>2. Mogelijke effecten</i>	9
2.1. <i>Algemene effecten en effectroutes</i>	9
2.2. <i>Potentieel versturende effecten van vuurwerk</i>	9
2.3. <i>Te hanteren effectcontouren</i>	10
2.4. <i>Te hanteren ecologisch kwetsbare perioden</i>	10
<i>3. Effectbeoordeling</i>	11
3.1. <i>Locatie Belt-Schutsloot</i>	11
3.2. <i>Locatie Hasselt</i>	15
<i>4. Conclusies</i>	18
<i>Literatuur</i>	19
<i>Bijlagen</i>	20

1. Inleiding

Provincie Overijssel heeft SOVON Vogelonderzoek Nederland verzocht om een notitie op te stellen ten behoeve van het beoordelen van de mogelijke gevolgen van het afsteken van vuurwerk op twee locaties in Overijssel nabij Natura 2000-gebieden (De Wieden en Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht). Genoemde gebieden genieten bescherming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

1.1. Achtergrond

SOVON heeft in opdracht van Provincie Overijssel in 2008 een beleidsadvies opgesteld ten behoeve van een afwegingskader inzake het afsteken van vuurwerk in/nabij speciale beschermingszones. In deze notitie is onderbouwd waarom het afsteken van vuurwerk op een 5-tal locaties in/nabij Natura 2000 gebieden geen significante gevolgen heeft op de (vogel)soorten waarvoor de betreffende gebieden zijn aangewezen. Op grond van dit rapport worden deze evenementen, die reeds voor januari 2004 werden georganiseerd, toegestaan mits er aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan. Als afstandsgrens waarop nog effecten kunnen worden verwacht is 3 km gehanteerd. Het betreft de volgende locaties:

Tabel 1. Vuurwerklocaties en Natura 2000-gebieden uit het SOVON-beleidsadvies 2008 voor de provincie Overijssel.

Locatie	Natura 2000	Activiteit	Periode
Blauwe Hand, Veneweg	Wieden	vuurwerkevenement	september
Giethoorn, Smitspaviljoen	Wieden	vuurwerkevenement	september
Kampen, uiterwaarden	Uiterwaarden IJssel	idem en Sail Kampen	april, augustus
Deventer, uiterwaarden	Uiterwaarden IJssel	vuurwerkevenement	april, juni
Genemuiden, Veerweg	Zwarte Water, (Zwarte Meer)	vuurwerkevenement	september

Voor locatie Kampen is in 2008 en in 2009 reeds een vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet afgegeven.

1.2. Vuurwerkevenementen

Wagenvoort Vuurwerk heeft Provincie Overijssel toestemming gevraagd voor het ontsteken van professioneel vuurwerk op twee locaties nabij Natura 2000-gebieden. Aan deze verzoeken is geen aanvraag voor een vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet gekoppeld. De provincie wil in eerste instantie een beoordeling in hoeverre de betreffende vuurwerkevenementen vergunningplichtig kunnen zijn.

Er zijn verzoeken ingediend voor het ontsteken van vuurwerk op:

- 14 augustus 2009 langs de Havezatherweg te Belt-Schutsloot (22.00 - 23.30 uur)
- 18 augustus 2009 op de industrieweg te Hasselt (21.30 - 23.00 uur)

De locatie te Belt-Schutsloot is gelegen aan de rand van Natura 2000-gebied De Wieden. De locatie in Hasselt bevindt zich nabij Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht en Olde Maten en Veenslootrietlanden.

1.3. Natuurwetgeving

Speciale beschermingszones voor zover aangewezen op grond van Europese Richtlijn EG/79/409 (Vogelrichtlijn) zijn op 1 oktober 2005 onder bereik gebracht van de Natuurbeschermingswet 1998. Krachtens Artikel 10a tweede lid Nbw dienen de instandhoudingsdoelstellingen te worden gewaarborgd van de leefgebieden van soorten die genoemd zijn in het aanwijzingsbesluit. De instandhoudingsdoelstellingen zijn verder uitgewerkt in o.a. het Natura 2000 doelendocument (Ministerie van LNV 2007) en nieuwe ontwerp-aanwijzingsbesluiten (Fieten 2006). Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen te voorkomen is ingevolge Artikel 19d eerste lid Nbw bepaald dat projecten en handelingen die een verstorend effect kunnen hebben op 'Natura 2000-soorten' niet mogen plaatsvinden zonder vergunning.

Door middel van de 'habitattoets' kan worden bepaald of, en zo ja onder welke voorwaarden een menselijke activiteit in en rondom een Natura 2000-gebied kan worden toegelaten. De eerste stap van de habitattoets - de oriëntatiefase - heeft als doel te bepalen of de zekerheid kan worden verkregen dat significant negatieve effecten zijn uit te sluiten (Ministerie van LNV 2005). Een significant effect is in dit verband een effect dat het realiseren van de instandhoudingsdoelen meetbaar kan bemoeilijken of - simpeler gezegd - aantasting betekent van de natuurlijke kenmerken van het gebied (Woldendorp 2006). Deze effecten dienen te worden beschouwd in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied waarop het plan of project betrekking heeft (kokkelvisserijuitspraak van het Europees Hof, zaak c-127/02).

1.4. Instandhoudingsdoelstellingen betrokken gebieden

In tabel 2 (Wieden) en tabel 3 (Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht) zijn de vogelsoorten genoemd waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd. Daarbij is tevens aangegeven of de doelstelling betrekking heeft op de soort als broedvogel of als pleisteraar buiten de broedcyclus (aangeduid als niet-broedvogel). In het kader van de Natuurbeschermingswet dienen projecten en handelingen alleen aan deze soorten en hun leefgebied te worden getoetst. Tevens is de landelijk staat van instandhouding weergegeven. Deze is van belang omdat de gebiedsdoelen een bijdrage leveren aan de landelijke staat van instandhouding voor de betreffende soort. Meetbare negatieve effecten op soorten met een ongunstige staat van instandhouding kunnen derhalve relatief snel als significant worden beoordeeld.

Het Natura 2000-gebied Olde Maten en Veenslootrietlanden valt deels binnen de hier gehanteerde effectcontour van 3 km rond de vuurwerklocatie Hasselt. Dit Natura 2000-gebied is aangewezen op grond van enkele habitattypen en hogere plantensoorten, maar geen vogelsoorten. Het wordt in deze beoordeling daarom niet meegenomen.

De vogelbevolking van de omgeving van de vuurwerklocatie Belt-Schutsloot in De Wieden is goed onderzocht door middel van de vele broedvogelkarteringsplots in dit deel van De Wieden. Dit geldt voor alle kwalificerende soorten kolonievogels en zeldzame broedvogels. Voor de vuurwerklocatie Hasselt geldt dit in veel mindere mate. Slechts een relatief klein deel van de effectcontour wordt gevormd door Natura 2000-gebied. Binnen de effectcontour zijn geen plots van het BroedvogelMonitoringsProject (BMP) gelegen. Er zijn wel actuele gegevens van enkele kwalificerende zeldzame broedvogelsoorten en kolonievogels voorhanden.

Tabel 2. Soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd voor Natura 2000-gebied Wieden (N-brv=niet broedvogel, waarbij f staat voor foerageerfunctie en s staat voor slaapplaatsfunctie; brv= broedvogel). Voorts is voor de functie als broedvogel en als niet-broedvogel de landelijke staat van instandhouding (SvI) gepresenteerd: ■ gunstig, ■ matig ongunstig, ■ zeer ongunstig. Tevens zijn de gebiedsdoelstellingen en draagkracht uit de aanwijzingsbesluiten vermeld (aantal broedparen voor broedvogels, seizoensgemiddelde voor niet-broedvogels) Voor de slaapplaatsfunctie van Aalscholver is geen draagkracht genoemd; voor Visarend is 2 exemplaren het seizoensmaximum.

Soort	N-brv	brv	Gebiedsdoelstelling	Draagkracht
Fuut	f		behoud	110
Aalscholver	s	x	behoud	1000
Roerdomp		x	behoud	30
Purperreiger		x	behoud	50
Kleine Zwaan	fs		behoud	8
Kolgans	fs		behoud	3800
Grauwe Gans	fs		behoud	1100
Smient	sf		behoud	500
Krakeend	f		behoud	150
Tafeleend	f		behoud	210
Kuifeend	f		behoud	430
Nonnetje	f		behoud	30
Grote Zaagbek	f		behoud	20
Visarend	f		behoud	2
Bruine Kiekendief		x	behoud	20
Porseleinhoen		x	behoud	20
Kwartelkoning		x	verbeter	20
Watersnip		x	behoud	120
Zwarte Stern		x	behoud	200
Paapje		x	verbeter	5
Snor		x	verbeter	100
Rietzanger		x	behoud	3000
Grote Karekiet		x	verbeter	20

Tabel 3. Soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd voor Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (N-brv=niet broedvogel, waarbij f staat voor foerageerfunctie en s staat voor slaapplaatsfunctie; brv= broedvogel). Voorts is voor de functie als broedvogel en als niet-broedvogel de landelijke staat van instandhouding (SvI) gepresenteerd: ■ gunstig, ■ matig ongunstig, ■ zeer ongunstig. Tevens zijn de gebiedsdoelstellingen en draagkracht uit de aanwijzingsbesluiten vermeld (aantal broedparen voor broedvogels, seizoensgemiddelde voor niet-broedvogels)

Soort	N-brv	brv	Gebiedsdoelstelling	Draagkracht
Roerdomp		x	verbeter	1
Kleine Zwaan	f		behoud	4
Kolgans	f		behoud	2100
Smient	sf		behoud	570
Slobeend	f		behoud	10
Pijlstaart	f		behoud	20
Porseleinhoen		x	behoud	10
Kwartelkoning		x	behoud	5
Meerkoet	f		behoud	320
Grutto	fs		behoud	80
Zwarte Stern		x	verbeter	60
Grote Karekiet		x	verbeter	2

2. Mogelijke effecten

2.1. Algemene effecten en effectroutes

Er worden bij verstoring van vogels verschillende typen effecten onderscheiden die onderling kunnen samenhangen (naar Krijgsveld *et al.* 2004):

- *Fysiologische* effecten zoals verhoogde hartslag kunnen leiden tot een verhoogde energie-uitgave en in sommige gevallen tot verlaagde overlevingskansen;
- *Effecten op gedrag en verspreiding* kan leiden tot een andere nestplaatskeuze, verlaagd broedsucces, veranderd broedgedrag en nestdesertie. Bij foeragerende en rustende vogels kan het leiden tot verlaging van de foerageertijd en/of tot opvliegen en daardoor tot hogere energetische kosten;
- *Effecten op voedselbehoefte en energiehuishouding*: door gedragsveranderingen neemt de energie-uitgave toe. Dit moet gecompenseerd worden middelen extra voedselopname, wat tijd kost en niet overal mogelijk is. Vogels kunnen bovendien niet sneller eten. Het kan leiden tot een verlaagde conditie en overlevingskansen;
- *Effecten op reproductie en overleving* komen voort uit de effecten zoals hierboven beschreven; de laatste schakel van de effectketen derhalve. Te denken valt aan een lager uitkomstsucces van de eieren en een lagere kuikenoverleving doordat minder voedsel wordt aangeboden, en door een hogere predatiekans.

2.2. Potentieel versturende effecten van vuurwerk

Het afsteken van vuurwerk kan leiden tot verstoring van vogels door middel van geluid en licht. Bovendien kunnen geluid en licht in samenhang (cumulatie) leiden tot een versterkt negatief effect. Daarnaast is sprake van emissies van PM 10, SO₂, CO, CO₂ en NO (Apeldoorn & Smit 2006). Dit kan bij SO₂ leiden tot depositie van verzurende stoffen. De hoeveelheid is echter dermate gering dat effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Wieden en Uiterwaarden IJssel op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Bij geluidseffecten worden *permanente* effecten (zoals gemotoriseerd verkeer) en *gepiekte* effecten onderscheiden. Het geluidseffect van vuurwerk is te beschouwen als gepiekte geluidsverstoring. Hierbij kan geen gewinning optreden omdat de effecten van vuurwerk gezien de geringe frequentie daarvan niet of moeilijk voorspelbaar zijn (Platteeuw & Henkens 1997).

Er is vrijwel geen onderzoek gedaan naar de effecten van vuurwerklawaaai op vogels. In Apeldoorn & Smit (2006) zijn een aantal effecten samengevat op basis van beperkt onderzoek en anekdotische waarnemingen. Daarbij wordt gesteld dat kennis over de effecten van vuurwerk op broedvogels ontoereikend is voor gefundeerde uitspraken. Radarwaarnemingen van de Koninklijke Luchtmacht bij Oud en nieuw spreken over massale onrust onder ganzen tot 04.00 uur. Dit is echter bij het massaal afsteken van consumentenvuurwerk. Bij evenementenvuurwerk bij Bruinisse bleek dat op een afstand van 2800 meter afstand grote verstoring optrad bij steltlopers op een hoogwatervluchtplaats. Bij vergelijkbare activiteiten op Texel en Yerseke werden hoogwatervluchtplaatsen op resp. 3,2 en 5,7 km nauwelijks verstoord. Op grond van de beschikbare gegevens houden Apeldoorn & Smit (2006) een verstoringsafstand van 3 km aan voor rustende en foeragerende vogels.

Gelet op de aard van de verstoring vertoont vuurwerkverstoring veel gelijkenis met verstoring door militaire schietoefeningen (Heunks *et al.* 2007). Belangrijk verschil is dat bij militaire schietoefeningen gewinning kan optreden. Bij broedvogels is vastgesteld dat schietoefeningen met zwaar geschut op 1,5 en 1,9 km niet tot verstoring van broedvogels leiden (Platteeuw 1986). Daarbij zijn bepaalde fysiologische

effecten natuurlijk niet uitgesloten. Bij foeragerende en rustende vogels (niet-broedvogels) wordt een maximale verstoringsafstand genoemd van acht kilometer, echter bij harde knallen. In combinatie met licht (raketlanceringen) wordt een maximale verstoringsafstand van negen kilometer genoemd. Daarbij gaat het echter om zware militaire activiteiten met geluidsniveaus van 180 - 270 dB (Heunks *et al.* 2007), terwijl dat piekgeluidsbelasting bij vuurwerk in de range van 130 - 140 dB ligt (Apeldoorn & Smit 2006).

2.3. Te hanteren effectcontouren

Op grond van de genoemde empirische bronnen over vuurwerkeffecten en daarop gelijkende effecten van militaire oefeningen kan een effectcontour van 3 kilometer worden aangehouden. Voor broedvogels is dit mogelijk te hoog, gelet op het genoemde onderzoek van Platteuw (1986). Op grond van de kennisleemtes bij broedvogels en de onbekendheid met fysiologische effecten lijkt het verstandig om ook bij broedvogels de effectcontour van 3 kilometer aan te houden.

2.4. Te hanteren ecologisch kwetsbare perioden

De toetsing aan de instandhoudingsdoelstellingen richt zich op de soorten die in het desbetreffende aanwijzingsbesluit zijn genoemd, en de daarbij behorende functie (als broedvogel, als niet-broedvogel of eventueel vanwege een functie als rustplaats/slaapplaats). Voor de desbetreffende broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten is bepaald in welke maanden vuurwerkevenementen een verstrend effect zouden kunnen hebben in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen. Voor de kwetsbare perioden wordt verwezen naar bijlage 1.

3. Effectbeoordeling

3.1. Locatie Belt-Schutsloot

Broedvogels

Het vuurwerkevenement vindt half augustus plaats. Dit is buiten of op het eind van de broedcyclus van de meeste broedvogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd in Natura 2000-gebied De Wieden (tabel 2 en bijlage 1; Cramp 2008), en die voorkomen binnen de effectcontour van 3 km rond de vuurwerklocatie (figuren 1 en 2 en bijlage 2).

Tabel 4: Stadium in de broedcyclus van relevante broedvogelsoorten van Natura 2000-gebied De Wieden voor de beoordeling van vuurwerklocatie Belt-Schutsloot (half augustus).

Soort	brv	Broedstadium half augustus
Aalscholver	x	Jongen groot of uitgevlogen
Roerdomp	x	Jongen uitgevlogen
Purperreiger	x	Jongen groot of uitgevlogen
Bruine Kiekendief	x	Jongen uitgevlogen
Porseleinhoen	x	Jongen groot of uitgevlogen
Kwartelkoning	x	Jongen groot of uitgevlogen
Watersnip	x	Jongen uitgevlogen
Zwarte Stern	x	Jongen groot of uitgevlogen
Paapje	x	Jongen groot of uitgevlogen
Snor	x	Jongen uitgevlogen
Rietzanger	x	Jongen groot of uitgevlogen
Grote Karekiet	x	Jongen uitgevlogen

De soorten waarvan de jongen half augustus uitgevlogen zijn zullen als gevolg van de vuurwerkactiviteit een schrikreactie ervaren, maar dit zal geen blijvend effect op hun functioneren of aanwezigheid veroorzaken. Enkele soorten kunnen half augustus nog grote jongen op het nest hebben, of uitgevlogen jongen nog verzorgen. Deze soorten zijn dan minder verstoringsgevoelig dan in het begin van de broedperiode. Door schrikreacties zullen de oudervogels hun nest mogelijk tijdelijk verlaten. Omdat dit 's nachts plaats vindt en de jongen al groot zijn zal dit niet resulteren in sterfte van de jongen door predatie, onderkoeling, voedselgebrek e.d. Een eenmalig evenement halverwege augustus zal vanwege de korte tijdspanne niet in een significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied resulteren.

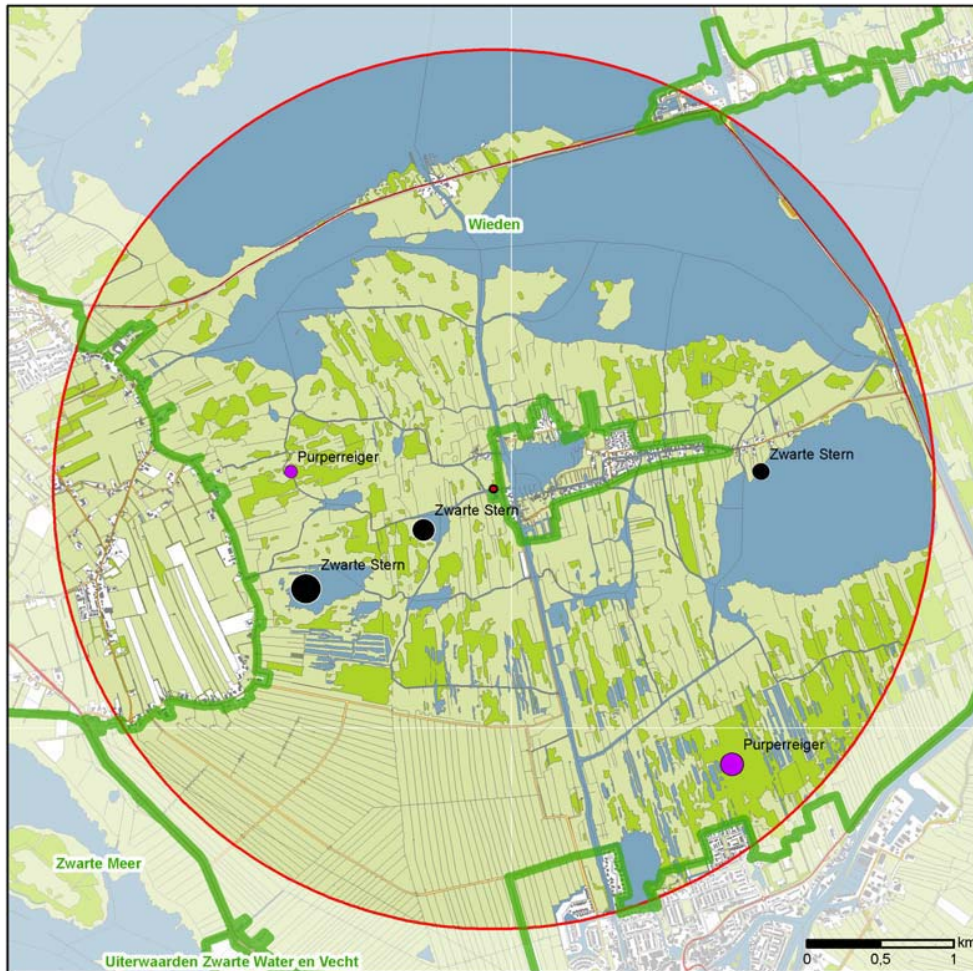
Niet-broedvogels (foerageergebieden)

Half augustus bevinden de aantallen van de Natura 2000-soorten zich op een laag niveau. De overwinterende Natura 2000-soorten (Kleine Zwaan, Kolgans, Grauwe Gans, Smient, Tafeleend, Kuifeend, Nonnetje, Grote Zaagbek) zijn nog niet of nauwelijks aanwezig. Fuut, Krakeend en Visarend kunnen wel in relatief lage aantallen aanwezig zijn in De Wieden en binnen de effectcontouren van de vuurwerklocatie. Een kortdurende verstoring in deze tijd van het jaar zal mede gezien de gunstige staat van instandhouding van deze soorten op landelijke schaal en de gebiedsdoelstelling (behoud) niet kunnen leiden tot significant negatieve effecten.

Niet-broedvogels (slaapplaatsen/rustplaatsen)

Met name op slaapplaatsen/rustplaatsen zijn Natura 2000-soorten gevoelig voor verstoring. Soorten waarvoor de Wieden zich mede heeft gekwalificeerd op grond van een functie als rustplaats/slaapplaats zijn: Aalscholver, Kleine Zwaan, Kolgans, Grauwe Gans en Smient. Deze soorten zijn echter half augustus niet in noemenswaardige aantallen in het gebied aanwezig. Daardoor valt een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de Wieden uit te sluiten.

Figuur 1: Kolonievogels binnen de effectcontour van de vuurwerklocatie Belt-Schutsloot. Weergegeven is het maximale aantal op een locatie (exact) in de periode 1997-2008. Het maximum van 24 broedparen Zwarte Sterns op de locatie dichtbij de vuurwerklocatie werd geconstateerd in 2003, de maximaantallen op de overige locaties werden geconstateerd in 2007 of 2008.

Belt-Schutsloot

- vuurwerklocatie

kolonievogels

- Purperreiger, 18
- Purperreiger, 11
- Zwarte Stern, 26
- Zwarte Stern, 24
- Zwarte Stern, 22
- Natura-2000 gebied
- impactbuffer 3km

Figuur 2: Zeldzame broedvogelsoorten binnen de effectcontour van de vuurwerklocatie Belt-Schutsloot. De stippen geven het middelpunt weer van het kilometerhok waarbinnen de territoria vastgesteld zijn, niet de exacte locaties. Weergegeven is het maximale aantal in de periode 1997-2008. Het Paapje broedt niet binnen de effectcontour.

Belt-Schutsloot

zeldzame soorten

● Grote Karekiet, 1	● Kwartelkoning, 1	● Porseleinhoen, 2	● vuurwerklocatie
● Grote Karekiet, 3	● Kwartelkoning, 2	● Porseleinhoen, 3	■ Natura-2000 gebied
● Grote Karekiet, 4	● Kwartelkoning, 6	● Porseleinhoen, 8	■ impactbuffer 3km
	● Porseleinhoen, 1	● Porseleinhoen, 27	

3.2. Locatie Hasselt

Broedvogels

Het vuurwerkevenement vindt half augustus plaats. Dit is buiten of op het eind van de broedcyclus van de meeste broedvogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd in Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte water en Vecht (tabel 3 en bijlage 1; Cramp 2008), en die voorkomen binnen de effectcontour van 3 km rond de vuurwerklocatie (figuren 3 en 4).

Tabel 5: Stadium in de broedcyclus van relevante broedvogelsoorten van Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht voor de beoordeling van vuurwerklocatie Hasselt (half augustus).

Soort	brv	Broedstadium half augustus
Roerdomp	x	Jongen uitgevlogen
Porseleinhoen	x	Jongen groot of uitgevlogen
Kwartelkoning	x	Jongen groot of uitgevlogen
Zwarte Stern	x	Jongen groot of uitgevlogen
Grote Karekiet	x	Jongen uitgevlogen

De soorten waarvan de jongen half augustus uitgevlogen zijn zullen als gevolg van de vuurwerkactiviteit een schrikreactie ervaren, maar dit zal geen blijvend effect op hun functioneren of aanwezigheid veroorzaken. Enkele soorten kunnen half augustus nog grote jongen op het nest hebben, of uitgevlogen jongen nog verzorgen. Deze soorten zijn dan minder verstoringsgevoelig dan in het begin van de broedperiode. Door schrikreacties zullen de oudervogels hun nest mogelijk tijdelijk verlaten. Omdat dit 's nachts plaats vindt en de jongen al groot zijn zal dit niet resulteren in sterfte van de jongen door predatie, onderkoeling, voedselgebrek e.d. Een eenmalig evenement halverwege augustus zal vanwege de korte tijdspanne niet in een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied resulteren.

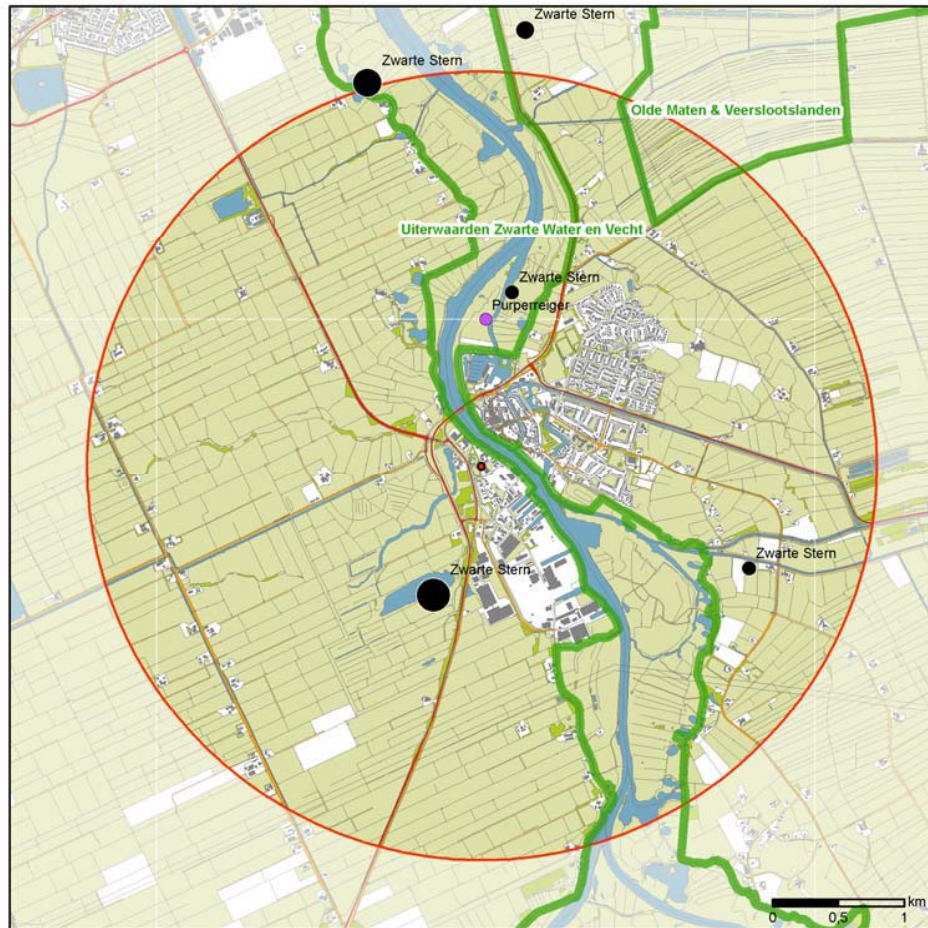
Niet-broedvogels (foerageergebieden)

Half augustus bevinden de aantallen van de Natura 2000-soorten zich op een laag niveau. De overwinterende Natura 2000-soorten (Kleine Zwaan, Kolgans, Smient, Slobeend, Pijlstaart, Meerkoet) zijn nog niet of nauwelijks aanwezig. De Grutto maakt met name in het voorjaar gebruik van het gebied. Half augustus zullen de aanwezige aantallen Grutto's in het Natura 2000-gebied laag zijn, en het effectgebied omvat slechts een klein deel van het Natura 2000-gebied. Significant negatieve effecten zijn daardoor uit te sluiten.

Niet-broedvogels (slaapplaatsen/rustplaatsen)

Met name op slaapplaatsen/rustplaatsen zijn Natura 2000-soorten gevoelig voor verstoring. Soorten waarvoor het gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht zich mede heeft gekwalificeerd op grond van een functie als rustplaats/slaapplaats zijn Smient en Grutto. Deze soorten zijn echter half augustus niet of nauwelijks in het gebied aanwezig. Daardoor valt een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied uit te sluiten.

Figuur 3: Kolonievogels binnen de effectcontour van de vuurwerklocatie Hasselt. Weergegeven is het maximale aantal op een locatie (exact) in de periode 1997-2008. De maxima van 10 broedparen Zwarte Sterns op de locaties ten zuidoosten en ten noordoosten van Hasselt werden geconstateerd in 1997 en 1999, het maximum van 2 broedparen Purperreigers werd geconstateerd in 1999 en de maximaantallen op de overige locaties werden geconstateerd in 2006 of 2008.

Hasselt

- vuurwerklocatie
- kolonievogels**
- Purperreiger, 2
- Zwarte Stern, 10
- Zwarte Stern, 17
- Zwarte Stern, 37
- Zwarte Stern, 38
- ▭ Natura-2000 gebied
- ▭ impactbuffer 3km

Figuur 4: Zeldzame broedvogelsoorten binnen de effectcontour van de vuurwerklocatie Hasselt. De stippen geven het middelpunt weer van het kilometerhok waarbinnen de territoria vastgesteld zijn, niet de exacte locaties. Weergegeven is het maximale aantal in de periode 1997-2008.

Hasselt

zeldzame soorten	● Kwartelkoning, 3	▭ Natura-2000 gebied
● Grote Karekiet, 1	● Kwartelkoning, 4	▭ impactbuffer 3km
● Kwartelkoning, 1	● Porseleinhoen, 1	
● Kwartelkoning, 2	● vuurwerklocatie	

4. Conclusies

- Het vuurwerkevenement in Belt-Schutsloot in het Natura 2000-gebied De Wieden is gepland op 14 augustus 2009. Binnen de effectcontour van 3 km rond het evenement komen enkele kwalificerende broedvogelsoorten voor die op die datum nog grote jongen op het nest kunnen hebben of nog uitgevlogen jongen verzorgen. Deze soorten zijn dan minder verstoringsgevoelig dan in het begin van de broedperiode. Een eenmalig vuurwerkevenement halverwege augustus zal vanwege de korte tijdsperiode niet in een significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied resulteren.
- Niet-broedvogels (foerageergebieden): Half augustus bevinden de aantallen van de Natura 2000-soorten zich op een laag niveau. De overwinterende Natura 2000-soorten zijn nog niet of nauwelijks aanwezig. De overige kwalificerende niet-broedvogelsoorten zijn niet in noemenswaardige aantallen in het gebied aanwezig. Een kortdurende verstoring in deze tijd van het jaar zal mede gezien de gunstige staat van instandhouding van deze soorten op landelijke schaal en de gebiedsdoelstelling (behoud) niet kunnen leiden tot significant negatieve effecten.
- Niet-broedvogels (slaapplaatsen/rustplaatsen): Soorten waarvoor de Wieden zich mede heeft gekwalificeerd op grond van een functie als rustplaats/slaapplaats zijn half augustus niet in noemenswaardige aantallen in het gebied aanwezig. Daardoor valt een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de Wieden uit te sluiten.
- Het vuurwerkevenement in Hasselt in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht is gepland op 18 augustus 2009. Binnen de effectcontour van 3 km rond het evenement komen enkele kwalificerende broedvogelsoorten voor die op die datum nog grote jongen op het nest kunnen hebben of nog uitgevlogen jongen verzorgen. Deze soorten zijn dan minder verstoringsgevoelig dan in het begin van de broedperiode. Een eenmalig vuurwerkevenement halverwege augustus zal vanwege de korte tijdsperiode niet in een significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied resulteren.
- Niet-broedvogels (foerageergebieden): Half augustus bevinden de aantallen van de Natura 2000-soorten zich op een laag niveau. De overwinterende Natura 2000-soorten zijn nog niet of nauwelijks aanwezig. De Grutto maakt met name in het voorjaar gebruik van het gebied. Half augustus zullen de aanwezige aantallen Grutto's in het Natura 2000-gebied laag zijn, en het effectgebied omvat slechts een klein deel van het Natura 2000-gebied. Significant negatieve effecten zijn daardoor uit te sluiten.
- Niet-broedvogels (slaapplaatsen/rustplaatsen): Soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht zich mede heeft gekwalificeerd op grond van een functie als rustplaats/slaapplaats zijn half augustus niet in noemenswaardige aantallen in het gebied aanwezig. Daardoor valt een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied uit te sluiten.

Literatuur

APELDOORN R.C. & SMIT C.J. 2006. Vuurwerk en natuur: effecten van evenementenvuurwerk op beschermde natuurwaarden in Zeeland. Alterra, Wageningen.

CRAMP S. (ed). 1980. Birds of Europe, the Middle East and North Africa, Volume II. Oxford University Press, London.

FIETEN R.M. 2006. Instandhoudingsdoelstellingen; de rode draad in de gebiedsbescherming van de herziene Natuurbeschermingswet 1998. Milieu & Recht 33 (4): 216-221.

HEUNKS C., LUBBE S.K., VAN FLIET F. & KRIJGSVELD K.L. 2007. Effecten van militaire activiteiten in het Waddengebied op beschermde soorten en habitats. Bureau Waardenburg, Culemborg.

KRIJGSVELD K.L. VAN LIESHOUT S.M.J. VAN DER WINDEN J. & DIRKSEN S. 2004. Verstoringsgevoeligheid van vogels. Literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg bv/Vogelbescherming, Culemborg/Zeist.

MINISTERIE VAN LNV. 2005. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.

MINISTERIE VAN LNV. 2007. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van LNV, Den Haag.

PLATTEEUW M. 1996. Effecten van geluidshinder door militaire activiteiten op gedrag en ecologie van wadvogels. RIN rapport 86/13. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Texel.

PLATTEEUW M. & HENKENS R.J.H.G. 1997. Possible impact of disturbance of Waterbirds: individuals, populations and carrying capacity. Wildfowl 48: 225-236.

VAN ROOMEN M., VAN WINDEN E., KOFFIJBERG K., VAN DEN BREMER L., ENS B., KLEEFSTRA R., SCHOPPERS J., VERGEER J.W, SOVON GANZEN- EN ZWANENGROEP & SOLDAAT L. 2007. Watervogels in Nederland in 2005/2006. Waterdienst-rapport BM07.09, SOVON-monitoringrapport 2007/03.

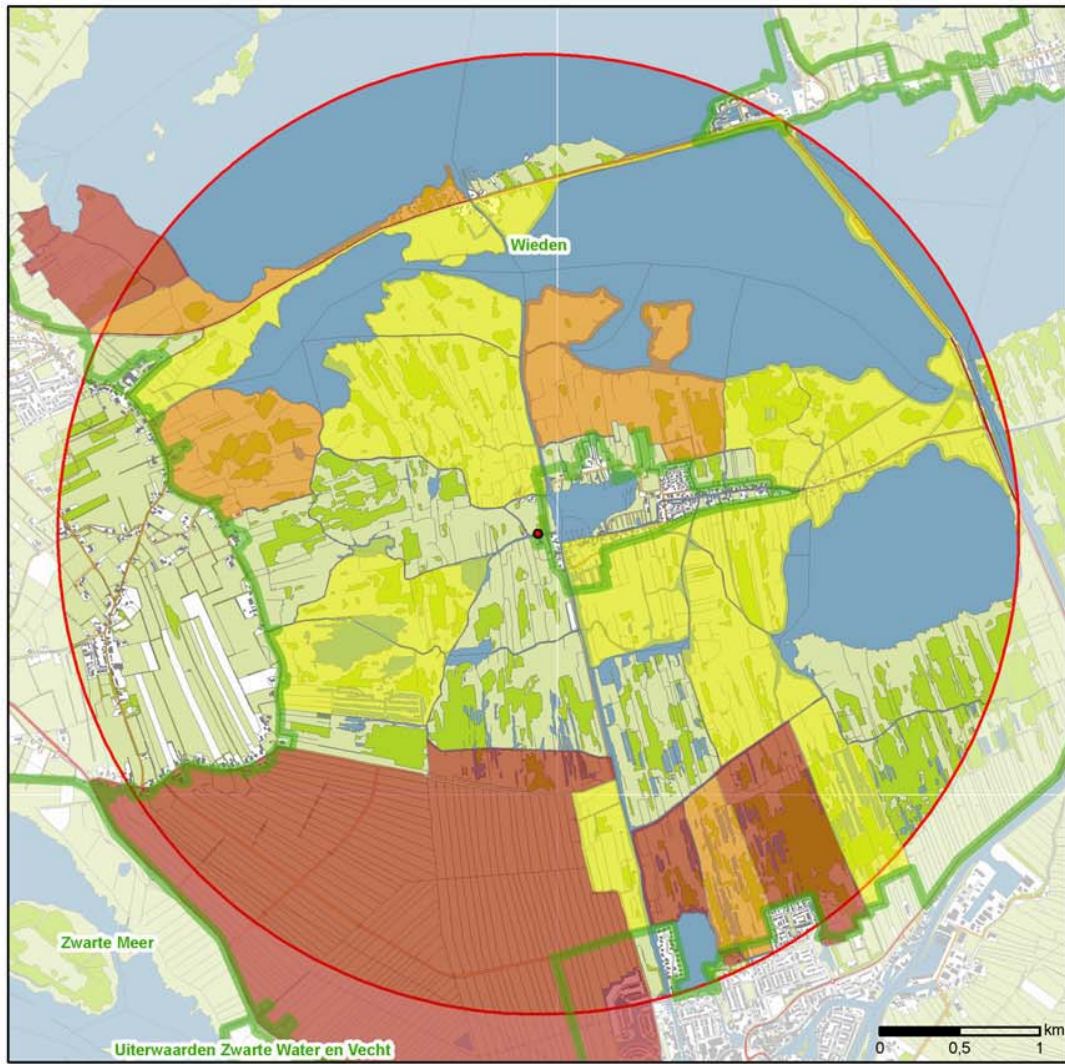
WOLDENDORP H.E. 2006. Passende beoordeling. Toets nr. 04 06: 4-10.

Bijlagen

Bijlage 1. De ecologisch kwetsbare periode, uitgaande van de instandhoudingsdoelen die voor de soort als broedvogel of als niet-broedvogel zijn geformuleerd. De informatie is afkomstig van de Natuurkalender op de LNV-site (broedvogels) en van Roomen et al. 2007. Groen = ecologisch belangrijke maand voor de soort waarvoor een instandhoudingsdoel als broedvogel is geformuleerd. Blauw = ecologisch belangrijke maand voor de soort waarvoor een instandhoudingsdoel als niet-broedvogel is geformuleerd.

Soort	n-brv	brv	april	mei	juni	juli	aug	sept
Fuut	x						x	x
Aalscholver	x							
Aalscholver		x	x	x	x	x		
Roerdomp		x	x	x	x	x		
Purperreiger		x	x	x	x	x	x	
Kleine Zwaan	x							
Kolgans	x							
Grauwe Gans	x							x
Smient	x							x
Krakeend	x		x				x	x
Wintertaling	x		x					x
Wilde Eend	x							x
Pijlstaart	x		x					
Slobeend	x		x					x
Tafeleend	x		x					x
Kuifeend	x		x					
Nonnetje	x							
Grote Zaagbek	x							
Bruine Kiekendief		x	x	x	x	x	x	x
Visarend	x		x				x	x
Porseleinhoen		x	x	x	x	x	x	x
Kwartelkoning		x		x	x	x	x	
Meerkoet	x							x
Watersnip		x	x	x	x			
Grutto	x			x	x	x	x	x
Zwarte Stern		x		x	x	x	x	
Paapje		x		x	x	x	x	
Snor		x	x	x	x	x	x	
Rietzanger		x	x	x	x	x	x	
Grote Karekiet		x	x	x	x	x	x	

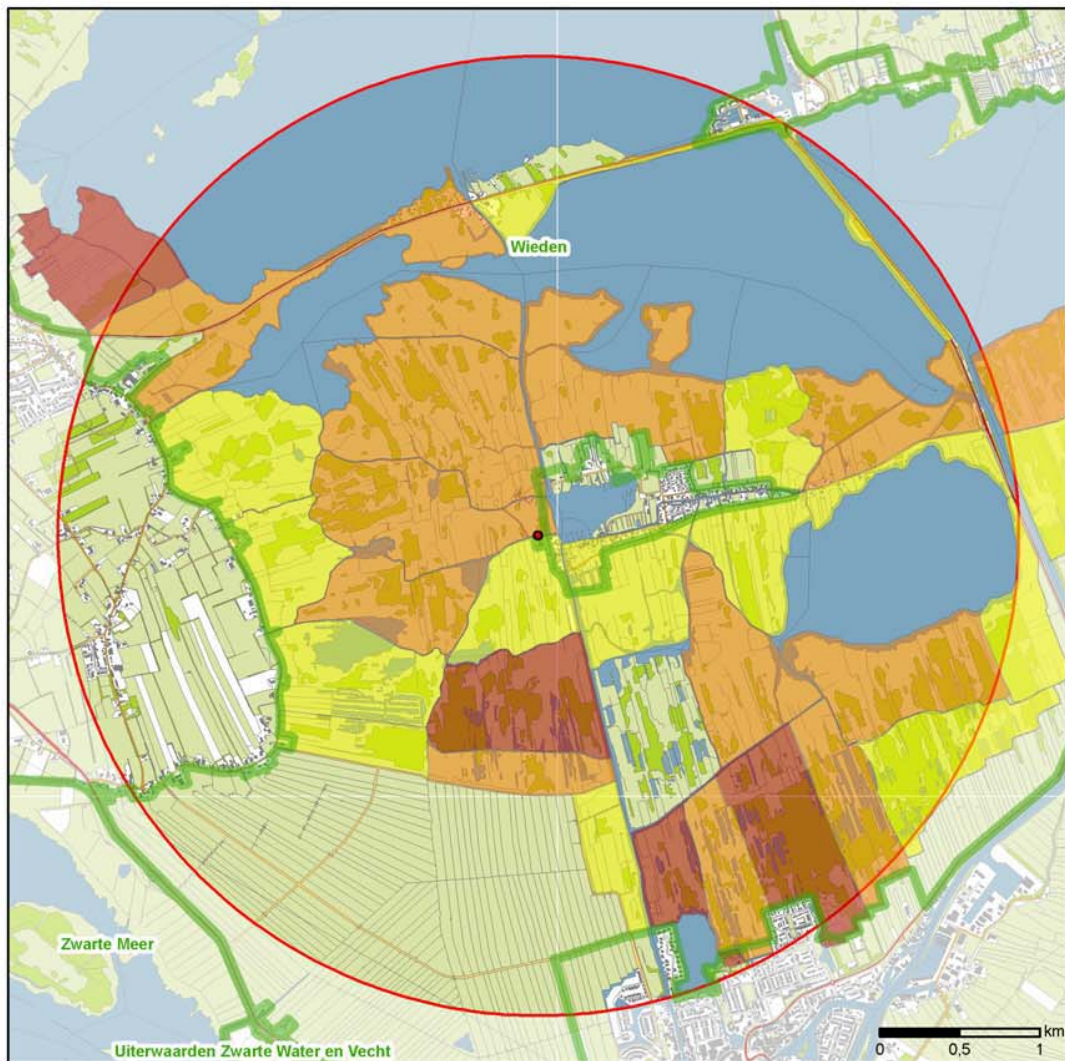
Bijlage 2. Recente aantallen van drie kwalificerende broedvogelsoorten in BMP-proefvlakken binnen de effectcontour van de vuurwerklocatie Belt-Schutsloot.

Belt-Schutsloot

Watersnip

- 1 - 3
- 4 - 7
- 8 - 14
- vuurwerklocatie
- Natura-2000 gebied
- impactbuffer 3km

Belt-Schutsloot

Rietzanger

5 - 15

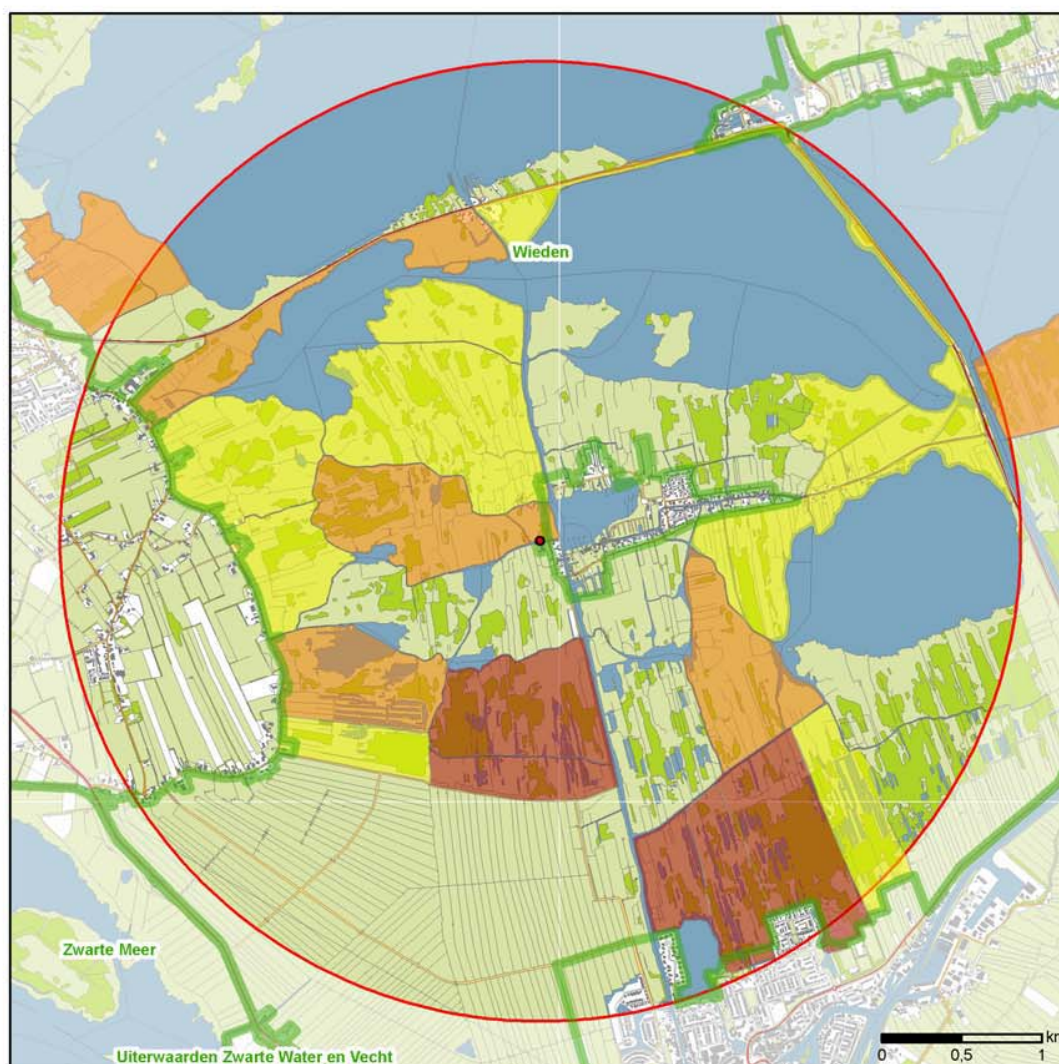
16 - 37

38 - 76

• vuurwerklocatie

▭ Natura-2000 gebied

▭ impactbuffer 3km

Belt-Schutsloot

Snor

1 - 2

3 - 5

6 - 19

• vuurwerklocatie

▭ Natura-2000 gebied

▭ impactbuffer 3km

SOVON Vogelonderzoek Nederland

Rijksstraatweg 178
6573 DG Beek-Ubbergen
T (024) 684 81 11
F (024) 684 81 22

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

